

Grandepladsen

Når oldermænden eller grandefogeden kaldte til grande- eller bystævne, skulle alle byens gårdmænd møde. Grandepladsen var på et centralt sted i landsbyen. Undertiden kunne et træ være samlingsmærket.

I Grundfør, hvor folk blev tilkaldt til gadestævne ved trommeslagning, stod gadetræet ved den midterste gård i byen.

Grandepladsen i Grundfør som den ser ud i dag.

Bytrommen

Bytrommen lød, når noget af almen interesse skulle offentliggøres. Det kunne være fra herredskontoret eller fra sogneforstanderskabet (oprettet 13.8.1841) – når skatter var hjemfaldne til udpantning, eller når et kreatur var bortløbet. Trommen skulle også

bruges ved brand og krig i landet. Det var oldermænden, senere sognefogeden, der skulle opbevare den.

Når trommen havde lydt, var hver mand pligtig til, enten selv eller ved en af sine folk, at møde op ved gadetræet. Efter passende ventetid blev alle råbt op. Som kontrol havde man et bundt træklapper (én for hver mand), hvori forbogstaverne for vedkommende var brændt ind i. De der ikke mødte, fik en skure skåret i klappen og derefter forkyndtes, hvad der var årsag til sammenkaldningen.

De bøder der indkom fra folk, som udeblev fra stævnet, brugtes til fælles bedste – hyppigst til afholdelse af et gilde.

Mikkeldagsgilde

I Grundfør holdtes bylavets gilde Mikkelsdag (29. september).

Bytrommen lød jævnligt, og næsten hver gang der var grandestævne, udeblev nogle af bymændene. Bøden for udeblivelse var 2 skilling.

Da der var 28 gårde i byen, kunne der komme en hel pæn sum ind til Mikkelsdag. For de indkomne penge holdtes et gilde med brændevin i oldermændens gård, hvorimod gården gav øl og ostebrød.

Leksikon: Mikkelsdag

Michalli 29. september, opkaldt efter ærkeenglen Mikael. Han skal efter en pest i Rom have vist sig denne dag. Den kirkelige festdag blev afskaffet i Danmark i 1770.

I dag

Nu er skikken med bytrommen ophørt. Efter en stor brand i 1868 blev nogle af gårdene flyttet ud, og i 1870'erne blev endnu flere flyttet ud. Til sidst blev der for få, som kunne høre, når trommen gik.

Sidste gang Grundfør Bytromme har været i brug huskedes af gårdejer Søren Loumann, Grundfør. Det skete lige efter århundredskiftet. Da var det Thomas Nielsen, der var sognefoged. Det var han fra 1900-1945. Det var Thomas Niensens søn, der slog bytrommen sidste gang.

Årsagen var, at sognets grøftegræs skulle sælges. Harald Olesen overtog bytrommen og sognefogedembedet efter Thomas Nielsen 1. januar 1945. Senere – i 1972, overlod Harald Olesen trommen til Hinnerup Egnsarkiv, hvor den opbevares i dag.

Kort

Bytrommen i dag.

Bystævne & Bytømmen i Grundfør

Grundfør bytrome

Koordinater til Grandepladsen

N 56.2692614007201

E 10.0990969303105

Mere information:

Hinnerup Egnsarkiv
Søndergade 26, 8382 Hinnerup
Tlf. 89 64 14 60
E-mail: egnsarkiv@favrskov.dk
www.hinneruphistorie.dk

Åben: Man. 10-12 & Tors. 16-18. Lukket i juli

En del af LAG Favrskovs
projekt "Favrskovruten"

